

Водич кроз авантуру	4
ПИСМО	6
Ко није ту, нека се јави	7
Древна књига знања. Читање	8
Придружи се. Читање	9
Авантура почиње. Читање	10
Честитка верном читаоцу. Врсте реченица. Честитање	12
Михољске новине. Читање информативног текста	14
Мапа истраге. Властите и заједничке именице. Род и број именица	16
Осумљичени. Описни придеви	18
Дубоко у Градинацијуму. Градивне именице	20
Чудесни рецепт. Градивни придеви	22
Два мрава и ниједно прасе. Разликовање именица и придева	24
Све припада мени! Присвојни придеви	26
Мали мрав – велико слово. Писање присвојних придева	28
Занимљива географија. Писање вишечланих географских назива и имена народа	30
Купи и остави. Мало слово у писању присвојних придева	34
Кроз Збирнин тунел. Збирне именице	36
Једнина или множина – питање је сад! Број именица	38
Роде мој. Род и број придева	40
Добар данак. Обновљамо знање	42
Истрага се наставља. Глаголи. Потврдан и одричан облик глагола. Глаголска времена	44
Нова детективска мапа. Глаголи и о глаголима	46
Ништа без Бројке. Број глагола	48
Лични позив. Личне заменице	50
Сумњиво лице. Лице глагола	53
Код заменице. Обновљамо знање	56
Шта је било. Род глагола (за радознале)	57
Шта ће бити. Предвиђамо знање	58
Неочекивани неспокој. Писање речце не уз именице и придеве	60
Правописна удица. Писање сугласника ј	62
Камено јаје или водена вила? Писање назива празника	65
Лепенска лектира. Наводници у насловима књига, часописа, прича и песама	68
Вилина школа. Наводници у називима школа и уметничких дела	70
Нормално. Управни говор	72
Брк и јаје пишу извештаје. Управни и неуправни говор	74
Кљ. Скраћенице	76
Ка куполи. Подела речи на крају реда	77
Сви путеви воде у... Обновљамо знање	78
Ласичина мапа. Шта смо научили	80
У мрежи. Обновљамо знање	82
Опет побеже!	84

ВОДИЧ КРОЗ АВАНТУРУ

Наслов

Јунаци приче ће се потрудити да се ни једног тренутка не осећаш усамљено док откриваш правила.

Обојене речи на страници су примери за граматичко знање које ћеш у авантури стећи.

Имена исписана великим словима означавају ко говори у причи.

Прича је ту: да те забави; да ти покаже како лепо читаш; да заједно са јунацима и ти откриваш граматичка и правописна правила; да сазнаш зашто је јунацима потребна твоја помоћ.

Заставице те обавештавају о томе шта ћеш научити из приче.

Илустрације ће ти помоћи да лакше замислиш неке догађаје из ове авантуре. Ипак, много тога ће бити препуштено твојој машти. Замишљај до миле воље!

Стрелице ће ти показати неки детаљ на слици или битне речи у причи. Замисли да је то рука која ти показује нешто. Напомена: увек погледај шта је то!

Ивина бележница (свеска) ће ти помоћи да скупиш расута знања. Када приметиш **љубичасту позадину**, знај: на њој се налазе неке важне реченице које треба разумети. Увек их упореди са понуђеним примерима.

Ласичин траг ти говори да си на правом путу, али и да је дружини неопходна твоја помоћ! Дај све од себе да јој помогнеш!

Ако уз то приметиш и овај знак, потребно је да снажно укључиш своју машту, јер за такве задатке погрешних одговора нема. То су креативни изазови.

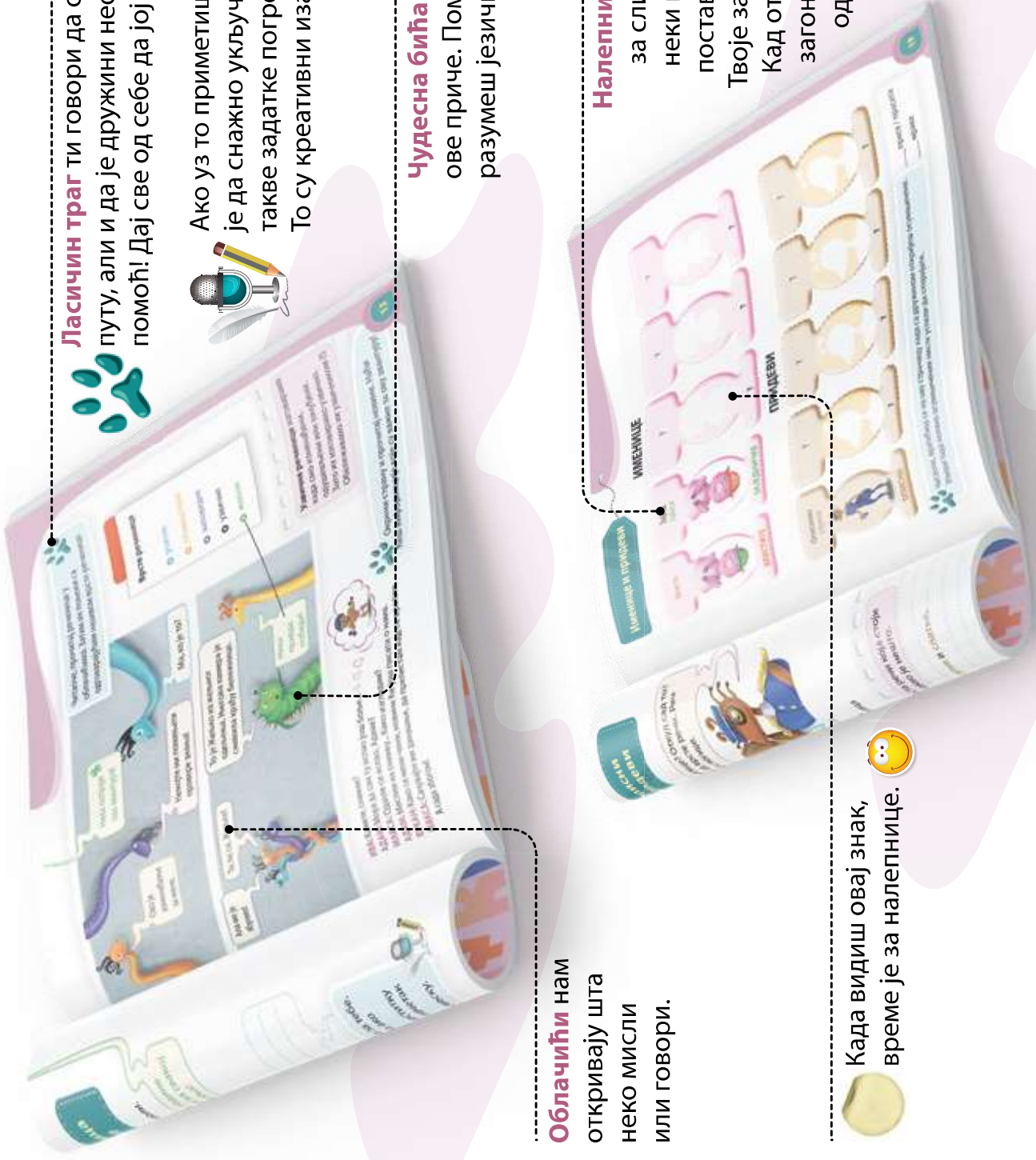
Чудесна бића су важан део ове приче. Помоћи ће ти да разумеш језичка правила.

Облачићи нам откривају шта неко мисли или говори.

Када видиш овај знак, време је за налепнице.

Налепнице? Па, није ово албум за сличице! Кад људи освоје неки планински врх, обично поставе заставицу да вијори. Твоје заставице су налепнице. Кад откријеш шта се крије на загонетним пољима, залепи одговарајуће налепнице!

УПОЗОРЕЊЕ:
Читање овог писма забрањено је ученицима трећег разреда!

Драги наставници, родитељи, сестре, браћо и остала родбино,
Пред вама је један необичан уџбеник. Другачији од оних из којих сте ви учили о српском језику.
Замишљен је као нестварна авантура кроз коју се превазилазе стварни проблеми учења граматике и
правописа. Молимо вас да будете подршка вашим и нашим трећацима истраживачима. Храбрите их да
читају приче, да решавају изазове, маштајте и певајте са њима кад год вам се укаже прилика за то. Отворите
и дигиталну верзију уџбеника. У њој ћете пронаћи занимљивости за целу породицу.

Пред нама је велики посао. Учинимо сви заједно да он буде занимљив и пријатан.

Срдачан поздрав,

Аутори

КО НИЈЕ ТУ, НЕКА СЕ ЈАВИ

Граматикус

Ива

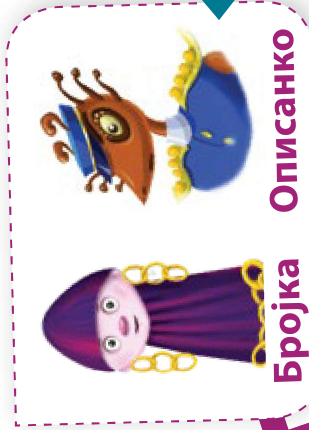
Клокац

Адам

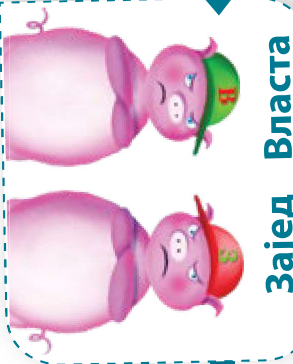
Вукан

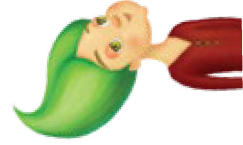
Бројка

Описанко

Зајед Власта

Морфемус

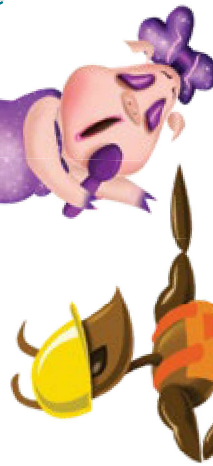
Жељко

Вајпир

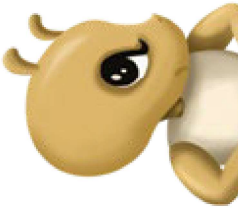
Макса

Градивко

Града

Присвојко

Шиши

Збирна

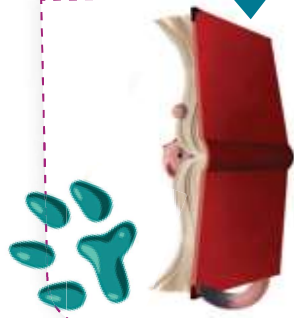
јаје папагај

папагај

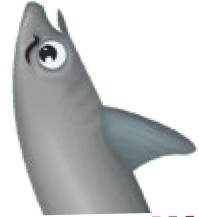
Конјугина

Норма

вила

пешикан

Миона

Милојица

ЗАГОНЕТНИ ЛИК

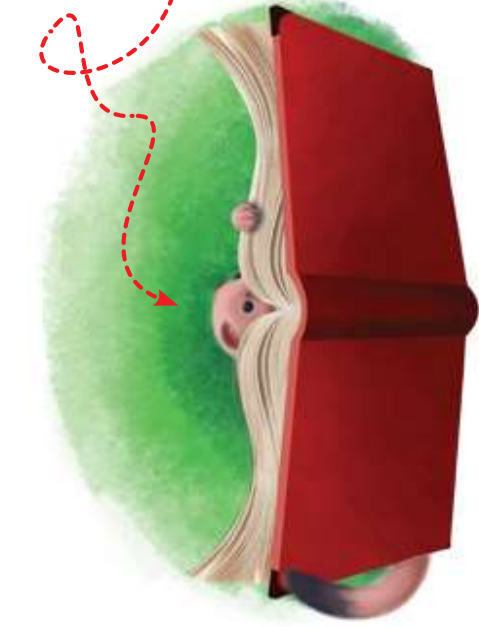

Дада Нена

ДРЕВНА КЊИГА ЗНАЊА

Читање

Граматикус је некада био радознао дечачић. У потрази за знањем стигао је далеко. Даље него било ко други. Због тога је често био усамљен. Није стекао пријатеље. Није научио да се дружи и помаже. Растао је Граматикус сам, а са њим је расла и његова знатижеља. И?

Довела га је до једне од стотину старих књига знања. У тој књизи била су записана многа важна сазнања о нашем језику. Њу је чувала ласица по имену Норма. Граматикус је узбуђено прочитао књигу. А онда се запитао:

Да ли знање треба поделити са другима? Можда ипак не... Ако само ја будем знао језичка правила, сви ће морати да питају мене! Без мене нико неће моћи да напише ни обичну поруку! Ха-ха-ха!

Ласицу је заробио. Књигу знања је поцепао на делиће и разбацио по свету. На различитим странама планете завршиле су табеле, натписи, путокази и мапе. Како их сакупити? Делићи ове књиге су сигурно негде у нашој близини. Само, не знамо где тачно да их тражимо. Граматикус тај задатак непрестано отежава.

Зато сте у борбу против Граматикуса кренули:

Ива Тамовамо,
стручњак за летове на
граматички погон,

Клокац је Ивино
љубимче.
А шта је његова
специјалност?
Почетак. Кад год
намиришете неки
почетак, знајте да
је ту Клокац.

Кад научи неко
језичко правило, њена
невидљива крила се
напуне енергијом.

Адам
Преобрашчић,
гроф од Бебоније,

Презиме овог грофа
открива његову моћ.
Адам може да се
претвори у било шта.
Потребно је само да
изговори чаробне
речи и одмах ће се
преобразити.

Вукан Мркале,
витез седмоугаоног
стола,

Вукан се одлично
сналази у мраку. У
потрази му веома
помаже његово кућно
васпитање.

и ти!

(Упиши своје име.)

_____

Нацртај себе.

_____

_____

_____

_____

Шта би била твоја
моћ? Опиши је.

Ова књига је прича о њиховој борби. Такође, она је и прича о твојој борби.
Јер, у њој је Вукану, Адаму и Иви твоја помоћ – неопходна...

АВАНТУРА ПОЧИЊЕ

Читање

КЛОКАЦ: Драги читаоче, ово је почетак наше нове авантуре.

ИВА: Како то мислиш нове?

КЛОКАЦ: Нећемо ваљда почети од старе?

ВУКАН: Ово је наставак, друже.

КЛОКАЦ: Читаоче, пред тобом више нема тајни. Пажљиво читај и сазнаћеш нешто о својој новој дружини. Њихова авантура почела је у другом разреду. Ако је и за тебе ово наставак дружења из другог разреда, онда тајни и нема.

ИВА: Какве тајне? Све новине пишу о нама!

Нећете веровати шта се догодило

Према сазнањима новинара, на плажи је девојчица (И. Т.) украдена бележница. Неки људи тврде да су је украла два наопака прасета! Доказа још нема. Полиција трага за прасићима.

АДАМ: Ево нас и на слици! Не изгледам лоше!

ВУКАН: Дај да видим!

ИВА: Зар је најбитније како ко изгледа! Нестало је све што сам бележила. Све што смо открили из Древне књиге знања. Цела година труда!

АДАМ: Не брини. Помоћи ћемо ти да се присетиш свега.

ИВА: Али, желим своју свеску назад!

ВУКАН: Не брини! Нисмо одустали од ње. Сетићемо се свега, а и бележницу ћемо наћи!

АДАМ: Крећемо!

Девојчица
остала без
бележнице

АКЦИЈА
ВЛАДЕ:

Спасимо
знање

Јесмо ли
безбедни?

Нема мира
ни на плажи!

Нова телевизија
преноси: Крађа
бележнице је удар
на школство.

Јунаци су свратили до твоје школе. Повешће те са собом.

КЛОКАЦ: Ево и старог почетка. Прошле године у ово време...

АДАМ: Кренули смо возом...

ВУКАН: У потрагу за папирима из Древне књиге знања.

ИВА: Наш први сапутник био је Макс Синтакса.

МАКСА: Иво, поклањам ти нову бележницу.

ИВА: Хвала ти, Макс.

АДАМ: Затим смо упознали троглавог вајпира. И он је ту.

МАКСА: Ову потрагу нећемо моћи да наставимо са вама. Али, не брините! Видећемо се у четвртом разреду! Вајпира водим са собом на годину дана. Замолио ме је само једно...

Читаоче, окрени страну и сазнај
шта је вајпир замолио!

ЧЕСТИТКА ВЕРНОМ ЧИТАОЦУ

Врсте реченица Честитање

МАКСА: Вајпир ме је замолио само једно. Да изговори честитку драгом читаоцу пре него што кренемо.

ВУКАН: Његово се зна. **Плава** глава пита, **наранџаста** обавештава, а **љубичаста** заповеда, забрањује или моли.

АДАМ: А кад му се уплету вратови, узвикује од узбуђења!

Почела је школска година. Читаоче,
честитам ти полазак у трећи разред.
Желим ти да учиш као бела лала.

Прими и моје похвале
и честитке!

Нека потраје ова
авантура!

Ко је то рекао?

Упитним реченицама постављамо неко питање. Завршавају се знаком питања (?).

Обавештајним реченицама нешто саопштавамо. Најчешће се завршавају тачком (.).

Заповедним реченицама нешто захтевамо, исказујемо заповест, молбу или забрану. Завршавају се узвичником или тачком (!.).

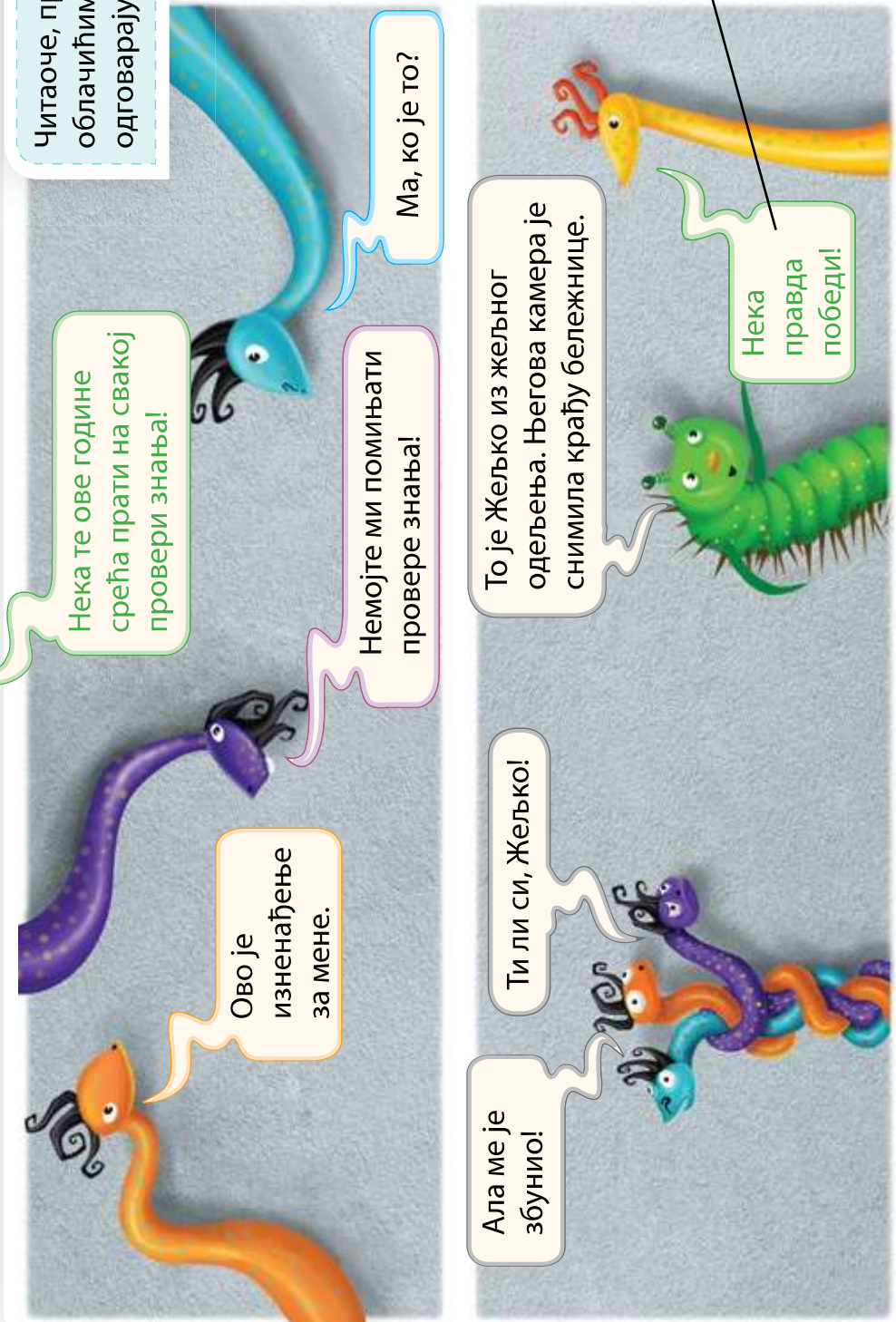
Читаоче, ево облачића за тебе.

а) Одговори вајпирима ако желиш.

б) Састави и ти једну честитку нашим јунацима за почетак авантуре.

Забележи је у своју свеску.

Читаоче, прочитај реченице у облачићима. Затим их повежи са одговарајућим називом врсте реченице.

Нека те ове године срећа прати на свакој провери знања!

Ово је изненађење за мене.

Немојте ми помињати провере знања!

Ма, ко је то?

Ала ме је збунио!

Ти ли си, Жељко!

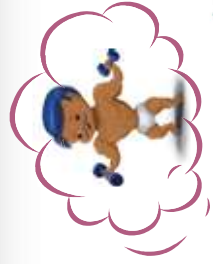
То је Жељко из жељног одељења. Његова камера је снимила крађу бележнице.

Нека правда победи!

Врсте реченица

- УПИТНЕ
- ОБАВЕШТАЈНЕ
- ЗАПОВЕДНЕ
- УЗВИЧНЕ
- ЖЕЉНЕ

Узвичне реченице изговарамо када смо изненађени, одушевљени или зачуђени. Зато их изговарамо узвично. Обележавамо их узвичником (!)

ИВА: Кажете, снимак?
АДАМ: Мора да сам ту испао још боље...
МАКСА: Одакле си испао, Адаме?
АДАМ: Мислим на снимку... Како изгледам?
ВУКАН: Како се мени чини, новине ће још писати о нама.
МАКСА: Сачувајте ми данашње, да прелистам кад се вратим.
 А сада збогом!

Окрени страну и прочитај новине. Нађи беш информације које су важне за ову авантуру!

ОСУМЊИЧЕНИ

Описни придеви

Мрав Описанко се такође укључио у **опасну** потрагу. Од **силне** напетости пресела му је и **укусна** крофна. Стрпао ју је брзо у **плави** џеп. Кренуо је да бележи податке са камере:

Велико розе Присе, важна шарена бележница, мале летеће ногнице...

ОПИСАНКО: Бројка, време је да попишемо **осумњичене** особе.

БРОЈКА: Власта и Зајед. Још два прасета им помажу у бекству.

ОПИСАНКО: Власту и Заједа знамо. Шта знамо о осталима?

БРОЈКА: Знамо да се трага за још два прасета.

ОПИСАНКО: А шта ако их је више?

БРОЈКА: Постоји сумња да им помажу два мрава.

ОПИСАНКО: **Каква** два мрава?!

БРОЈКА: Два **опака** мрава! Круже приче да их је можда и више. И да се мрављи сој није часно понео.

ОПИСАНКО: Наћи ћу вас ја, не звао се Описанко Придевић!

Описанко нагло извади **сласну** крофну из џепа. Смаза је – у даху.

Хм, летеће ногнице? Откуд сад то? Да кренемо од врсте речи. Реч **летеће** уз реч **ногнице**.

укусна крофна

описни придев
именица

Описни придеви су врста речи која стоји уз именицу и описује какво је нешто.

Какве су мрвице?

Мрвице на крофни су **ситне** и **слатке**,
црвене или **зелене**.

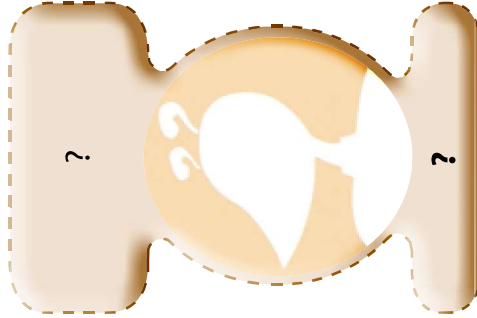
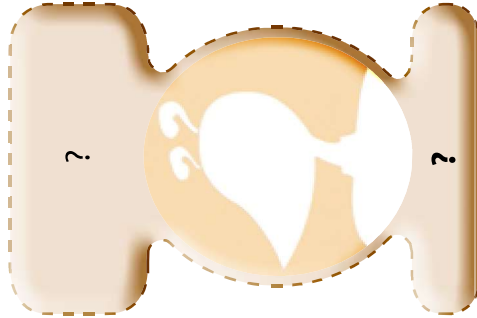
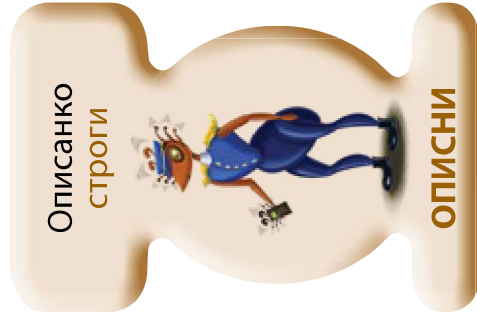
Читаоче, изабери два описна придева из приче и препиши их у свеску.

Именице и придеви

ИМЕНИЦЕ

ПРИДЕВИ

Читаоце, вратићеш се на ову страну када са дружином откријеш осумњичене.
Упиши тада колико осумњичених нисте успели да откријете.

___ прасе / прасета
___ мрава

ДУБОКО У ГРАДИНАЦИЈУМУ

Градивне именице

Дружина је била на прагу подземног налазишта.

ИВА: Како бљешти!

ВУКАН: Без бриге, Иво. Лампа за мрак је ту.

ИВА: Хеј, погледајте овамо! Као да је нешто ових дана закопано...

АДАМ: Зачас ћемо сазнати шта је то. Пач-мишта – претварам се у **претраживач** земљишта!

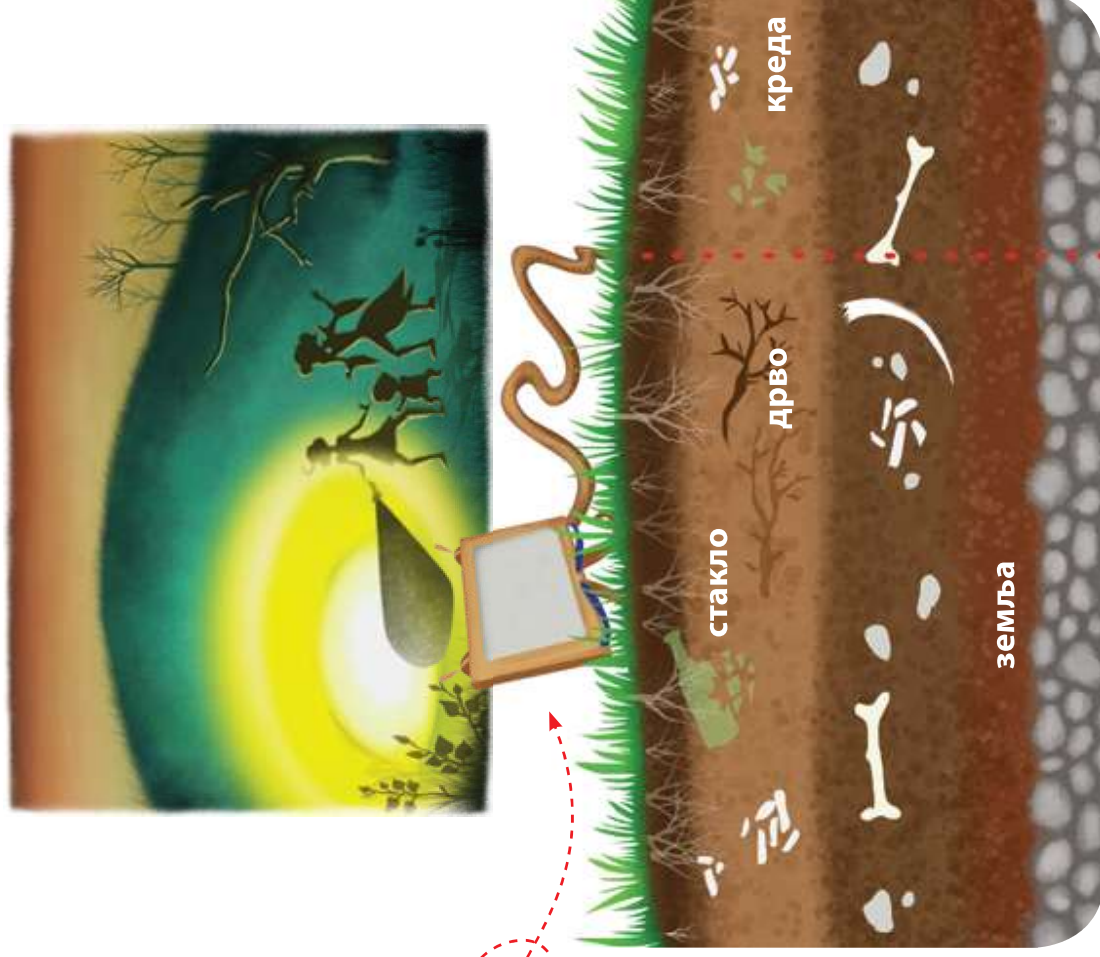
ИВА: Шта видиш, Адаме?

АДАМ: Хм... Само слојеви **земље**... Комадићи **дрвета** и понеко парче **стакла**...

ВУКАН: Охохо! Каква кљова!

АДАМ: И **креда** одмах поред кљове... Сигурно је том **кредом** **учитељица** мамутима писала на табли *Школски рад*...

Читаоче, сигурно осећаш да ће ти љубичасте речи затребати у потрази!
Препиши их у своју свеску!

ИВА: А шта је ово?

АДАМ: Стари ковчег. У њему су **крзно**, **вуна** и чисти **памук**! Баш сам желео нови купаћи костим!

ИВА: Адаме, па не прави се костим од тога. И није ми сад до купања.

АДАМ: Али биће нам до пијучкања! Овај фрижидер је пун **млека**!

ИВА: Не бих рекла да је то за пиће. Рок трајања је прошао пре 752 године!

ВУКАН: И то није **млеко**, то је **брашно**. Пуна тегла меда... **Пшеница**...

АДАМ: Да знате само како бих слатко смазао један **гриз** са **медом** – њаммм!

ИВА: Чекај, чекај... Увеличај... Каква је ово порука на фрижидеру? •

ВУКАН: Да видимо... **Креда**, **дрво**, **земља**, **стакло**...

То су материјали од којих нешто може да се прави.

АДАМ: Можда не знам шта је прави избор за шивење купаћих гаћа. Али знам да су и **крзно** и **вуна** и **памук** материјали од којих се прави одећа.

ИВА: Преостају нам још **млеко**, **брашно**, **пшеница**, **мед** и **гриз**.

АДАМ: Дај мени један **гриз**!

ИВА: Адаме... **Пшенични** **гриз**!

Градивне именице су врста речи која означава целину или део материјала од којег се нешто **гради** или прави: грађевине, одећа или обућа, прехрамбене намирнице.

Примери: **креда**, **вуна**, **брашно**.

Читаоче, изабери један материјал из ковчега и једну намирницу из фрижидера, а затим забележи њихов назив у своју свеску.

СВИ ПУТЕВИ ВОДЕ У...

Обнављамо знање

ВУКАН: Хеј, погледајте! Па, то је Ивина бележница!

АДАМ: Бебастично!

БРОЈКА: Сад схватам где смо!

ИВА: На месту састанка из Збирниног огласа!

ВУКАН: Тачно је пет сати, а то значи да су прасићи близу...

БРОЈКА: А то даље значи: ако су прасићи близу,

Божих је далеко. Али Ускрс...

ЈАЈЕ: Вади новине брзо!

АДАМ: Мислиш „Мали забавник“?

ИВА: Мислило је на „Михољске новине“!

ЈАЈЕ: Где си их ставио?

ВУКАН: Ево лепо пише 95 km на запад, а онда сачекај 30 s.

АДАМ: Ласица рече: „Попијте по 1 dl воде са 5 ml цеђеног лимуна.“

Читаоче, ако се не сећаш огласа, окрени страну 15.

У причи на овој страни:

- а) подвуци називе два празника,
- б) пронађи називе два часописа и препиши макар један у свеску,
- в) заокружи реч у којој постоји правописна грешка и исправно је напиши у свесци,
- г) пронађи скраћенице, препиши их у свеску једну испод друге и напиши шта преписане скраћенице означавају.
- д) Ласичине речи које су у управном говору запиши у свесци у неуправном говору,
- ђ) пронађи Збирну на слици.

Ласица рече!

ЈАЈЕ: Кад си ти разговарао са ласицом?

АДАМ: Сад пројури. Питала се да ли можда чекамо лимунаду.

ИВА: Да кренем за њом?

АДАМ: Чекај! Оставила ти је ову цедуљу.

ЈАЈЕ: Шта да радимо? Ово је нечувена замка!

Читаоче, помагај!

- а) Погледај цедуљу. Упиши речи на крају реда тако што ћеш их поделити.
- б) Откриј који правописни знак недостаје и допиши га.
- в) Пронађи на овој страници именицу и придев који садрже речцу **не**.

Ово је тест за _____
 _____ . Ако _____
 _____ исправно _____
 _____ на крају _____
 _____ чека вас _____
 _____ изненађење.
 Испред ОШ _____
 _____ Срејовић”
 наћи ћете мапу.

дружину

поделите

речи

реда

велико

Драгослав

Читаоче, а ти? Окрени
 страницу и погледај мапу.

БРОЈКА: Идемо по мапу! Починье невреме!

ИВА: А ласица? Треба је пронаћи и заштитити!

ВУКАН: Ива и ја идемо по ласицу. Јаје и Адам до школе по мапу.
 Бројка нека нам спреми чамац.

АДАМ: Ено наопаких прасића! Гледајте ону мапу с друге стране!

ЛАСИЧИНА МАПА

Шта смо научили

ИМЕНИЦЕ

дунавска вода

збирне
именице

градивне
именице

градивни
придеви

присвојни
придеви

она

сребрно камење

ПРИДЕВИ

Адамов
песак

оно

они

ЗАМЕНИЦЕ

личне
заменице

ГЛАГОЛИ

БРОЈЕВИ

Читаоче, повежи
црве са кофом
којој припадају.

Заокружи правописне грешке које су одбегли црви направили у песку. Препиши реченице правилно у свеску.

*Од удице најбрже бежи Силвијо.
Кренуо је у правцу новог сада.
Граматикус је узвикнуо Нисам знао
да је овде река оволико дубока!*

У МРЕЖИ

Обнављамо
знање

ВРСТЕ РЕЧИ

ЗАМЕНИЦЕ

ЛИЧНЕ

ЈЕДНИНА И
МНОЖИНА

ГЛАГОЛИ

ЗБИВАЊЕ
СТАЊЕ
РАДЊА

ЈЕДНИНА И
МНОЖИНА

ИМЕНИЦЕ

ЗАЈЕДНИЧКЕ

ВЛАСТИТЕ
ГРАДИВНЕ
ЗБИРНЕ

ЈЕДНИНА И
МНОЖИНА

ЈЕДНИНА

БРОЈЕВИ

ОСНОВНИ

РЕДНИ

ПРИДЕВИ

ПРИСВОЈНИ

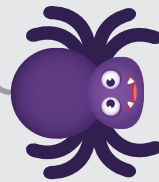
ОПИСНИ

ГРАДИВНИ

ЈЕДНИНА И
МНОЖИНА

Створење драго, заборавило
си род! Придеви и глаголи
у прошлом времену имају
мушки, женски и средњи род.
Лична заменица за треће
лице такође има сва три рода.
А именице могу да буду у само
једном од ова три рода!

Чик, дружино, протумачи
све ове детаље!
Ако **врсте речи** знаш,
пустићу те даље!

Чик, дружино, протумачи
лист из књиге знања!
Пустићу те ако знаш
правила **писања**!

